

Tid til haven

Havetips uge 45

Af: Marianne Bachmann Andersen

Stormvejrsskader

Billede: Efteraarsloev.jpg

Hævnen efter det milde vejr var voldsom og har forårsaget store skader på mange træer og desværre også kostet menneskeliv. Overalt i landskabet og i haverne skulle de store træer stå deres prøve. De fleste overlevede, men der var nogle få, som ikke kunne stå for den kraftige blæst. De fleste væltede træer er gran- og fyrretræer. Deres meget kraftige og tunge kroner i kombination med et rodnet, som er forholdsvis overfladisk og skiveformet, bestod ikke testen. Og ikke nok med de væltede stedsegrønne gamle og skønne træer – de tog andre med i faldet, hvilket er rigtig surt. Efter oprydningen vil der stå planter tilbage, som skal reddes med en ekstra beskæring, så de kan vokse op og blive pæne igen. Når foråret kommer, vil mange haver se anderledes ud, når de store skyggende træer er væk. Der er ikke noget at gøre, sådan er naturen. Omvendt giver det nye muligheder for at berige haven med nye planter – også træer.

HUSK du kan plante træer hele efteråret indtil frosten lukker for havearbejdet.

En del løvtræer bl.a. ege- og ahorntræer har mistet en enkelt stor gren. Den skal saves til, så den flossede grensårsoverflade mindskes. Derved undgår du at der opstår råd, som i værste fald går videre ind til hovedstammen. Andre løvtræer bl.a. hestekastanjer har haft sygdom i vedet og er årsag til, at de er væltet eller skadet.

Stormvejrsblade

Billede: Blade presenning.jpg

Vi fik da heldigvis lov til at nyde de mange dejlige efterårsfarver på løvet inden det nærmest blev flået af grenene og blæst sammen langs den første forhindring. Nogle haveejere har nok bandet godt og grundigt, da de pludselig har haven fyldt med andre havers blade. Men betragter du bladene som gavnlige, går vreden hurtigere over. Det sted i haven, hvor der er mest brug for blade er i køkkenhaven. Har du ikke sådan én, så er staudebedet et andet godt sted. Har du for mange blade til at dele ud i bedet, så læg dem på komposten, som du meget hurtigt kan lave, skulle du heller ikke have en sådan. Resultatet af alle indsatser med opsamling og placering af løvblade er lækker muldrig fornyelse til havens planter og dyr. Selve processen er lidt tung og regnfuld i øjeblikket, men tag et lille nap hver dag, så er du pludselig færdig – og en trillebør fuld med våde blade flyver ingen vegne... Ønsker du at være meget rationel og få de mange blade væk hurtigt, kan en stor presenning være til god gavn. Bred den ud og riv bladene ind over presenningen. Tag fat i hjørnerne og træk den hen hvor bladene kan vippes af.

Billede: Skaermilje.jpg

Gør klar til vinteropbevaring

Der er mange muligheder for at redde de planter, som vi ved ikke kan klare vinterens lave temperaturer. Har du et drivhus i haven, vil middelhavsplanter som oliven, rosmarin og laurbær kunne klare de lave temperaturer, når de står beskyttet mod vinden. Husk lige at tjekke, at alle ruderne er hele i drivhuset efter stormen. Har du haft grøntsager i drivhuset, skal du sørge for at rense det for døde blade og rådne tomater, inden du stiller middelhavsplanter ind. Omvendt kan citrusplanterne ikke nøjes med et ophold i det uopvarmede drivhus. De SKAL stå ved mindst 8 grader C og så lyst, som det nu er muligt. Taber de en del af deres blade, skal du ikke blive nervøs – de skal nok komme igen. Husk at komme forbi med vandkanden flere gange i løbet af vinteren, for mange middelhavsplanter dør af tørst i de mange uger, hvor vi har sat dem til overvintring.

Skærmliljer med brede blade er stedsegrønne og skal overvintres frostfrit. De smalbladede typer visner ned og kan bedre tåle lidt frost – stil dem i drivhuset. De bredbladede stilles lyst og så køligt, som det er muligt (ca. 10 grader).

I dit havecenter findes "frakker" til at beskytte de sarte planter mod vind, og hør din gartner om ikke der er gode vinterbeskyttelsesråd at hente i dit område.

Billede: Krans.jpg

Bind en krans

Træer og buske står nøgne og nu kommer alle de dejlige stedsegrønne planter til syne. Du kan faktisk bruge alle typer til dekorationer og kranser, og det gør altså ikke noget, at du klipper lidt. Har du brug for rigtig meget materiale, så har dit lokale havecenter ofte et stort og bredt udvalg af bundtvarer, der er friskhøstede og velegnede at supplere med.

Vigtigt Du skal ikke klippe skud af de planter, som lige er plantet. De skal have et veludviklet rodnet og vokset 1 – 2 år i din have, inden du må klippe.

Det er meget få stedsegrønne planter, der kan lave nye grene, hvis du klipper dem af helt inde ved stammen. Det bør du derfor kun gøre, hvis du ønsker at stamme planterne op og give mere lys under dem. Klip hellere mindre grene af i spidserne. Har du bær på eks. kristtorn, skal du ikke vente med at høste dem, for fuglene søger føde og er så småt i gang med flere af buskenes bær.

- Klip grene og skud af til dekoration nogle dag i forvejen
- Læg dem til tørre på aviser
- Bind selv halmkrans eller køb dem færdige
- Hav rigeligt med bindesnor – ståltråd
- Opbevar dine dekorationer og kranser køligt, indtil du skal bruge dem
- Slip fantasien løs, spid æbler, brug visne blomsterstande, bind kogler på ect.